
DIENST op 15 sept. 2024, 10 uur 2024.18
Doopsgezinde Gemeente Aalsmeer Iona-dienst
Orgel/Piano: Valeriya Zakopay Koster: Leon de Graaff
Kerkenraadslid: Annigje Leighton Lezer: Jan Broere sen.
Opname en Regie: Commissie techniek
Voorgangers: Ellen van Houten en Paul F. Thimm

Aansteken van de kaarsen tijdens Zingen *(geen gesproken kaarstekst)*
"Licht in de nacht dat duister verdrijft" **Iona nr. 33: 2, 3, 1 en nogmaals 2**

Inleiding

Vanmorgen, alweer een dienst anders dan anders! Een dienst geïnspireerd door mijn reis eerder dit jaar naar Iona en de Iona Community of Iona Gemeenschap.

Vorige week dinsdagavond kwamen we samen in de Bindingzaal en heb ik aan de hand van foto's vertelt over mijn week in de abdij. Iona is een klein eilandje voor de Schotse kust. Het telt slechts 175 inwoners en is maar één vierkante km groot, maar het heeft een wereldwijde uitstraling. Ooit zette de monnik Columba er voet aan wal in een boot zonder roer. Mee met de wind liet hij zich varen, zo gaat het verhaal, in het vertrouwen dat God hem brengen zou waar hij hem kon gebruiken.

Met zijn komst werd vanaf Iona het christendom, met een heel eigen karakter, te weten dat van de Keltische spiritualiteit, over heel Schotland verspreid.

Ik was op Iona vanwege mijn permanente educatie. Als werkers volgen we regelmatig bijscholing en dit was één van de mogelijkheden, waarvoor ik 3 dagen heb gekregen om mee te kunnen gaan met een groep collega's uit verschillende kerken uit het hele land. Een mooie en inspirerende week. Het zingt er bovendien heerlijk en dat hebben we dinsdagavond ook gedaan.

Nadat ik mijn ervaringen had gedeeld, gingen we onder leiding van Paul in groepjes uiteen met opdrachten om een idee en wat 'gevoel' te krijgen voor waar de Iona Gemeenschap voor staat.

We nemen u vandaag graag mee in een bijzondere wijze van vieren á la Iona. Mijn ervaring is dat de persoonlijke betrokkenheid in de Iona vieringen wordt aangesproken en versterkt. - Laat u verrassen!

Eén van de kenmerken van de Keltische spiritualiteit is het grote respect voor de schepping van God. Het is ook het thema van deze dienst geworden: 'Liturgie van de scheppende God'. Naast de aandacht voor de schepping gaat het ook om aandacht voor de heelheid van het menszijn en voor de sporen van God in het leven van alledag. Ineke van Dam en ik hopen er later tijdens een Zinvol Ouder Worden ochtend meer over te kunnen vertellen.

Tot slot een woord van dank aan de vertaalgroep van de Iona Gemeenschap in Nederland, waar we een deel van deze viering aan hebben ontleend. U vindt de woorden van de viering in het boekje dat u gekregen heeft om de woorden mee te kunnen zeggen, waartoe u van harte wordt uitgenodigd.

De liederen komen op de beamer en worden net als dinsdagavond, begeleidt door Valeriya.

Bemoediging en Groet

We zijn hier samengekomen rond het licht van de Eeuwige
 Hier en nu mogen we ons
 in Gods scheppende aanwezigheid weten.
 Hij die met liefde naar ons kijkt,
 ons zoekt, totdat we ons laten vinden
 Zij die ons leven schenkt, uur na uur.
 Iedere dag opnieuw. Hier en nu. Amen.

Zingen "Ik zing voor God mijn morgenlied"

Iona nr.2 (alle 4 coupletten)

Bij het begin *afwisselend uitgesproken E: Ellen A: allen P: Paul*

E: God boven ons –
 bomen en vogels,
 het zonlicht, sterren en maan **A: God boven ons.**

P: God onder ons –
 aarde, zand en beken,
 wortels en keien **A: God onder ons.**

E: God om ons heen -
 zeeën en winden,
 steden, dorpen,
 dieren, mensen **A: God om ons heen.**

P: God binnenin ons –
 hopen, huilen en lachen
 liefde en verwondering **A. God binnenin ons.**

E. God boven ons,
 God onder ons,
 God om ons heen,
 God binnenin,

**A: we vieren dat Jij ons maakte,
 dat Jij van ons houdt,
 dat Jij ons roept
 om met Jou te werken en te rusten.**

Zingen "On the life of the world"

Iona (niet in bundels)

Gebed

afwisselend uitgesproken P: Paul A: allen E: Ellen

P: Laten we bidden.

P: Paul A: Allen E: Ellen

Dank Je, God, dank voor schoonheid:

de twinkeling in de blik van wie al zoveel gezien heeft,
de vrolijke lach van het kind.

Dank om bomen die groen worden en rijp op het gras,
prachtige gebouwen en de overvloed van bloemen in de zomer.

A: Dank, voor schoonheid

E: Dank Je, God, voor scheppende kracht:

de kunst van de wever,
de verbeelding van de webdesigner,
dank voor bakkers en dansers en puzzelmakers,
voor spinnenwebben en muurschilderingen.

A: Dank, voor scheppende kracht.

P: Dank Je, God, voor overvloed:

voor zaden en regendruppels,
zandkorrels en eindeloze melkwegen,
dank je voor meeuwen, plankton en scholen makreel,
kronkelende wormen en gouden paardenbloemen.

A: Dank, voor overvloed.

E: Dank Je voor jouw wereld, God,

voor onze plaats daarin. - en dat wij daar deel van zijn.

Dank dat Jij maakt en schept,
en dat Jij ook ons vormde tot makers en scheppers.

A: Help ons van scheppen te houden

zoals Jij dat zelf ook doet,

om risico's te nemen zoals Jezus dat deed,

**en trek ons naar binnen in de onstuimige verwondering
van jouw Heilige Geest, vandaag en alle dagen. Amen.**

Bijbellezing: Psalm 8 (vertaling Bijbel in Gewone Taal)

wisselend *L: linkerkant in de kerk R: rechterkant in de kerk*

P: Een lied van David. Voor de zangleider.

Op de wijs van het lied 'De vrouw uit de stad Gat'.

De Heer is krachtig.

L: Heer, onze Heer, groot is uw kracht, overal op aarde!

R: In de hemel klinkt een lied over uw kracht.

L: Zelfs kleine kinderen zingen over u.

R: Uw kracht is zo groot dat u al uw vijanden verslaat.

L: Ik kijk naar de hemel die u hebt gemaakt.

R: Ik kijk naar de maan en de sterren die u daar een plaats hebt gegeven.

L: En ik denk: Een mens is niet belangrijk
en toch denkt u aan hem.

R: Een mens is maar klein en toch vergeet u hem niet.

L: U hebt de mensen veel macht gegeven,
ze zijn bijna zo machtig als goden!

R: Ze mogen heersen over alles op aarde.

L: U hebt hun alles gegeven:
de schapen en de koeien, alle dieren op het land.

R: Ook de vogels in de lucht en de vissen in de zee,
alle dieren in het water.

E: Heer, onze Heer, groot is uw kracht,
overal op aarde!

Bijbellezing: Matteüs 6:26-34

Jan Broere sen.

Zingen "Zing voor Gods licht"

Iona nr. 6:1 en 2

Gebed

E: In het licht van jouw woord
en jouw vraag om voor het geschapene te zorgen
komen we bij Je en zeggen: Sorry, God,
voor wat we verknoeid hebben,
voor verkeerde keuzes,
voor mensen die door ons de dupe zijn geworden,
voor het beschadigen van jouw wereld.
Sorry, God.

P: Luister naar wat God ons zegt:
'Ik maak de hemel en de aarde.
Ik roep jullie om mijn betrouwbare partners te zijn.
Kom en werk met mij mee.
Ik zal altijd bij jullie zijn.'

A: Amen.

Zingen "Zing voor Gods licht"

Iona nr. 6:3 en 4

Overdenking / Beeldmeditatie

Het leek Paul en mij mooi om in deze Iona viering de overdenking in de vorm van een beeldmeditatie te houden. Zo kwam ik uit bij het schilderij van Chagall, 'De Schepping' genaamd. Toepasselijker kon niet. Het originele schilderij - drie meter hoog en twee meter breed - is te zien in het Museum 'Message Biblique Marc Chagall' in Nice.

Ik moet u zeggen dat ik de schilderijen van Chagall altijd wat raadselachtig vindt en op het eerste gezicht niet persé mooi. Maar misschien wel juist daarom fascineerde het schilderij me en ben ik erover gaan lezen. In alle bescheidenheid wil ik vandaag enkele beelden met u delen en verbinden aan de lezingen.

Bij de opening van het museum op 7 juli 1973 vertelde Chagall : *'Al sinds mijn vroegste jeugd ben ik gefascineerd door de Bijbel. Ik heb altijd gedacht en denk nog steeds dat het de grootste bron van poëzie aller tijden is. Sindsdien heb ik gezocht naar de weerspiegeling ervan in het leven en in de kunst. De Bijbel is als een weerklank van de natuur en dat is het geheim dat ik heb geprobeerd door te geven.'*

Daar komt de verbinding met het Bijbelgedeelte van Mattheus voor mij in beeld, waar Jezus spreekt over dat we ons niet bezorgd hoeven te maken. De vogels en de lelies, beelden van de hemel én de aarde worden ons te binnen of: *voor ogen* gebracht, om onze bezorgdheid weg te nemen. 'Kijk en zie', zegt Jezus: 'De vogels, ze zaaien niet en ze oogsten niet en vullen geen voorraadschuren. En de lelies? Ze werken niet en weven niet... als God hen al voedt en zó voor hén zorgt, hoeveel zorg heeft en geeft hij dan wel niet aan jullie?'

Chagall vertelde verder: *'Ik wilde mijn schilderijen achterlaten in dit Huis, zodat mensen kunnen proberen wat rust, een zekere spiritualiteit, een religiositeit, een zin in het leven te vinden. Naar mijn mening vertegenwoordigen deze schilderijen niet de droom van een enkel volk, maar van de hele mensheid'.*

Ook Chagall noemt de rust als belangrijke drijfveer met wat hij mee wil geven in zijn schilderijen.

Laten we eerst samen even de tijd nemen om naar het kunstwerk te kijken, op de beamer of op de liturgie, en onszelf afvragen: is er iets in het schilderij waar mijn aandacht blijft hangen, met andere woorden: *waar word ik door getroffen en: wat voor gevoel geeft dit schilderij mij?* En wissel dat dan even uit met degene die naast u zit, aan de linker- of de rechterzijde, in tweetallen of met z'n drieën.

In de Bijbellesing van Mattheüs gaat het over een onophoudelijke gedachtestroom die een mens in de weg kan zitten. Over zorgen of het allemaal wel goed komt met ons natje en ons droogje. In het leven is er altijd genoeg om ons zorgen over te maken, in het klein en in het groot. Klinkt het dan niet een beetje al te makkelijk in de lezing van Mattheüs? Om over mijzelf te spreken, de afgelopen week werd ik met regelmaat vroeg wakker en kreeg ik het ineens erg warm bij de gedachte hier vanmorgen te staan om iets te vertellen wat hout zou snijden. Over je geen zorgen maken gesproken... en dat is nog maar iets

heel kleins in het licht van het wereldgebeuren. Je niet bezorgd maken is makkelijker gezegd dan gedaan en het kan je aardig in de greep houden.

Er kunnen zorgen zijn over elkaar, over de mensen die we liefhebben als hen iets spannends overkomt of over hoe mensen met elkaar omgaan. Ik denk dat juist daarom dit verhaal behouden is gebleven, omdat het zo menselijk is en we er zo'n last van kunnen hebben. De woorden willen ons helpen om weg bij het hoofd en de zorgen te blijven, en om ons heen te kijken, onze blik te verruimen. Weg bij de benauwdheid en bij onze zorg vandaan, over wat er mogelijk kan gaan gebeuren of juist niet.

Het gaat in de lezing over de mens die daar zó mee bezig is dat het hem of haar helemaal in beslag neemt. Gedachten en gepieker kunnen dat met een mens doen. Misschien niet eens zo heel erg bewust, maar dan toch zeker op de achtergrond.

Om dat te doorbreken en oog te kunnen blijven houden voor de zonzijde en een zekere zorgeloosheid van het bestaan, doet Jezus hier een oproep om om ons heen te kijken en écht te zien. Het is een oproep om niet vanuit bezorgdheid of angst, maar om vanuit vertrouwen te leven. Dat lijkt en is makkelijker gezegd dan gedaan. Maar niemand heeft ook gezegd dat het leven gemakkelijk zou zijn. Een zuster zei ooit tijdens een Kringmiddag, ik ben het nooit vergeten: 'Het leven is soms ook ingewikkeld'. Je voelde de diepte van haar woorden en een zekere ervaring die erachter school.

Jezus wijst ons in Mattheus een weg uit de ingewikkeldheid. Hij doet een handreiking, letterlijk en figuurlijk, als een vingerwijzing van de weg van binnen naar de blik naar buiten: zie de vogels in het lucht en de bloemen in het veld. Wat een bof als je in Aalsmeer of in een omringende gemeente woont, met zoveel schoons aan bloemen binnen handbereik!

Bloemen in het veld groeien immers zomaar vanzelf (al gaat er zeker wel het nodige aan vooraf), maar toch: schijnbaar nutteloos wil het een voorbeeld zijn van Gods zorg voor de natuur en voor het niet-bezorgd, maar onbekommerd mogen leven, ondanks alles wat er is.

Het vertelt over een lichtheid waar ik nogal eens jaloers op kan zijn. Wat zou dat heerlijk zijn als wij, net zoals de vogels en de lelies zouden kunnen leven. Dat je de rust vindt om meer in het hier en nu te leven en dat je in vertrouwen op weg gaat, deze dag in en morgen...en dat lijkt misschien moeilijk, maar het is zeker niet onmogelijk.

Als ik ergens een voorbeeld aan kan nemen zijn het de vogels in onze tuin. Ik zie het voor mijn eigen ogen gebeuren, juist nu: dat onze hemelse Vader goed voor zijn schepselen zorgt! De merels en kauwtjes vliegen af en aan om zich goed te doen aan onze druiven.

Er groeien er genoeg, maar als je een kleinere oogst hebt, moet je beslist redden wat er te redden valt, anders grijp je mooi mis. Juist dankzij je gesnoei en liefdevolle woorden kan de oogst rijk zijn. Want dat doen we toch?

Psalm 8 spreekt erover dat ons veel macht is gegeven, dat we bijna zo machtig zijn als goden en dat we morgen heersen over alles op aarde. Dat is nogal wat. Daar zou je zelfs bang van kunnen worden als je kijkt naar hoe wij mensen vaak met macht omgaan. Terwijl macht op zichzelf ten goede ingezet kan worden. Maar we zien het ook om ons heen gebeuren dat iemand met een bepaalde positie een warm en betrokken mens kan zijn en als hij of zij een andere, zo u wilt een 'hogere' plek krijgt in de hiërarchie, de

macht die hem of haar wordt toevertrouwd, zomaar op een kwalijke manier gaat gebruiken. Maar de scheppende God heeft het ánders bedoeld. Hij zag dat wat er geschapen was *goed* was en dat is precies ook onze opdracht, gave en opgave tegelijkertijd: om in het voetspoor van onze hemelse Vader *goed* te zijn en *goed te doen*. Liefdevol en mild te zijn met oog voor allen en handelend met het oog op rechtvaardige vrede. De schepping te koesteren.

Jezus zelf had met zijn levensstijl veel om zich zorgen over te maken, het vuur werd hem met regelmaat aan de schenen gelegd en toch was hij on-bezorgd. De zorgen kregen hem niet te pakken. Wanneer de angst hem dreigde in te halen, trok hij zich terug in eenzaamheid. Hij zocht en vond er troost bij de vogels van de hemel en de lelies op het veld. Hij richtte de blik van binnen naar buiten. Zijn angst maakte plaats voor gods-vertrouwen

Ik moest denken aan één van onze zusters die dol was op Guido Gezelle. Ze citeerde hem vaak. Zo ook deze woorden: *"Mij spreekt de blomme een tale, mij is het kruid beleefd, mij groet het altemale, dat God geschapen heeft !"*

Het is volop om ons heen, in de schepping, dat we iets van God gewaar kunnen worden. In zijn Geest voor die schepping zorgen én ervan genieten helpt om iets van die zorgeloosheid te ervaren. Je wordt er blijer van en lichter. Precies dat wat God met het leven op aarde in zijn schepping voor ogen had: dat het *goed* zou zijn.

Chagall heeft met zijn schilderijen van Bijbelse beelden en van die vanuit de natuur hetzelfde voor ogen gehad. Zonder de moeiten van het bestaan weg te willen wuiven.

We zien hier dat het lichaam van de mens niet alleen door de engel wordt gedragen. Zijn onderlichaam rust ook op de slang, die met zeven kronkelingen omhoog kruipt langs de boom van de kennis van goed en kwaad. Het maakt duidelijk: als mens leiden we ons leven tussen de engel en de slang, tussen het goede en het kwade, tussen ons zorgen maken en tussen onbekommerd en zorgeloos leven.

Er valt heel veel over dit schilderij te vertellen. Ik licht er slechts een paar dingen uit. Het is immers geen les in kunstgeschiedenis.

Links beneden zien we verschillende dieren uit het aardse paradijs. De eerste gezellen van de mens. Ook dieren kunnen veel betekenen in een mensenleven, plezier en troost bieden. Maar de mens vindt bij hen geen echte hulp die bij hem of haar past.

Pas in de ánder vindt de mens zijn echte levenspartner.

In de rechterbovenhoek van het schilderij zien we in de concentrische cirkels de dynamiek van het menselijk bestaan. In dat bestaan is God zelf aanwezig door het verbond dat hij met de mens gesloten heeft.

We zijn in ons leven niet alleen, God, de Eeuwige is met ons, alle dagen van ons leven. De kleuren van de regenboog die zich rond de rode zon wentelen laten zien dat God met zijn verbond kleur, licht en liefde wil brengen in de geschiedenis van de mensen. Zelf blijft hij verborgen in de witte cirkel boven het kruistafereel. Uit de ronde wolk overhandigt hij de Torarollen, de 10 Woorden. In de verborgenheid blijft hij mensen nabij.

Daarnaast zien we engelen met bloemen en mensen die dankbaar hun handen naar die engel uitstrekken, we zien een vrome jood, een rabbi en meer...alles om duidelijk te maken dat *iedereen* een plaats heeft in de geschiedenis.

Tenslotte iets over de vis onder de Torarollen uit de linkerbovenhoek.

De vis is het symbool van *leven en geluk*. Ze zijn de enige dieren die niet in de ark van Noach werden geborgen, omdat zij in het water zelf in leven konden blijven. Van mij moegn de vissen opgenomen worden in de Mattheuslezing! Ik vind het namelijk ook een mooi beeld in de schepping om troost en hoop aan te ontleunen en om ons te helpen om weg te blijven bij onze bezorgdheid. Een vis wordt immers omgeven door leven gevend water, een vis is vrij en los van zorgen.

Bijzonder is tenslotte hoe beelden uit ons vroege leven ons later kunnen helpen. De vissen uit de schilderijen van Chagall doen denken aan zijn jeugdijaren. Zijn vader werkte in een haringrokerij. Er kwam thuis vanzelfsprekend heel wat vis op tafel. Er werd, zo zou je kunnen zeggen, *geluk* geserveerd. Vis is in het Hebreeuws DAG, als je het om-draait lees je 'GAD', het Hebreeuwse woord voor geluk.

Wat wensen we nog meer, als gelukkige mensen te leven en *goed* voor elkaar te zijn. Maak je geen zorgen, kijk op z'n tijd naar de vogels, de lelies én de vissen. Alles meer dan voor handen in dit 'Aalsmeerse' bestaan.

Amen.

Muziek

Open Ruimte

Gebed en Onze Vader

Laten ons gebed beginnen in de stilte – stilte om te denken en te bidden voor dat wat ons na aan het hart ligt, voor persoonlijke woorden voor zorgen en dank.

...silte...

God,

We zijn maar klein en kwetsbaar als geloofsgemeenschap in deze grote wereld.

En toch roept U ons om getuigen te zijn van het evangelie van uw liefde op aarde.

We danken U voor dat piepkleine eiland Iona dat in de kerkgeschiedenis zo'n grote weldadige inspirerende uitstraling heeft gehad en heeft voor Europa.

God,

We zijn maar kleine en kwetsbare mensen in uw heelal.

En toch heeft u ons verantwoordelijkheid toevertrouwd om liefdevol zorg te dragen voor uw schepping, de planten en dieren, het water, de lucht en het vaste land.

We danken U, dat u ons als medeschepselen blijft zien, ondanks ons falen en tekortschieten en dat U diep in ons geweten spreekt om beter te zorgen voor deze aarde.

God,

We zijn soms zo hulpeloos en machteloos in de oorlogschaoos en in de rampen op onze planeet.

En toch houdt u vast aan uw kinderen, uw bondgenoten. Door ons wilt U vrede en gerechtigheid brengen op de plekken waar onrecht en conflicten woekeren.

We danken U, dat we voor U oneindig waardevol en de moeite en de liefde waard zijn.

Help ons om niet moedeloos te worden door ellende die ons zelf en onze wereld treft, maar dat we zeggen en doen wat we kunnen – zodat uw koninkrijk van heil en zegen, van dieper begrip, verzoening en vertrouwen mag groeien.

God, met de vertrouwde en sterke woorden van Jezus bidden we samen tot U:

(oudere versie)

Onze Vader die in de hemel zijt.

Uw naam worde geheiligd

Uw koninkrijk kome.

Uw wil geschiede in de hemel,

alzo ook op de aarde.

Geef ons heden ons dagelijks brood.

En vergeef ons onze schulden,

gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren.

En leid ons niet in verzoeking,

maar verlos ons van de boze.

Want van u is het koninkrijk

en de kracht en de heerlijkheid - in eeuwigheid

(versie van NBV 2006)

Onze Vader in de hemel!

Laat uw naam geheiligd worden,

laat uw koninkrijk komen

en uw wil gedaan worden

op aarde zoals in de hemel.

Geef ons vandaag het brood dat wij nodig hebben.

Vergeef ons onze schulden,

zoals ook wij hebben vergeven wie ons iets schuldig is.

En breng ons niet in beproeving,

maar red ons uit de greep van het kwaad.

Want aan U behoort het koningschap,

de kracht en de majesteit - in eeuwigheid. AMEN.

Zingen “Wil je opstaan en mij volgen”

Iona nr.40 (alle 5)

Collecten

Opdracht en Zegen *P: Paul A: Allen E: Ellen*

P: Dit weten we: de aarde is niet van ons

A: wij zijn van de aarde.

E: Dit weten we: alles is met alles verbonden,

A: zoals levenslijnen mensen met elkaar verbinden.

P: Dit weten we: wij hebben het web van het leven niet geweven,

A. wij zijn er enkel een klein draadje van.

E: Dit weten we: wat we het web aandoen,

A: doen we onszelf aan.

P: Zegen voor ons, God,
de maan boven ons, de aarde onder ons,
de vrienden om ons heen, jouw beeld diep in ons.
Ja, zegen ons.

A: Amen.

Zingen “De vrede van de aarde en de hemel”

Iona nr. 47

1. Engels, 2. Nederlands

Doven van kaarsen